

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

mun. Chișinău, str. Teilor 4, MD - 2043

www.instante.justice.md

Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

**CHISINAU
COURT OF APPEAL**

4 Teilor str. Chișinău, 2043

www.instante.justice.md

Tel. (022) 409-209, e-mail: cac@justice.md

No

Dosar nr. 3a-847/2022

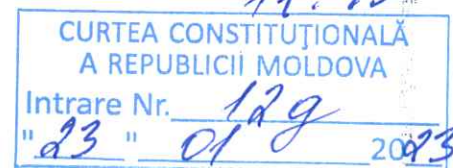
Curtea Constituțională a RM
str. Alexandru Lăpușneanu nr.28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de **Ciuntu Sergiu vs Serviciul Vamal al Republicii Moldova privind controlul legalității actelor administrative.**

Anexe: sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 14 file.
copia încheierii pe 2 file.

Judecător:

/ Bostan Angela

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

*A art. 30 alin. (5) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302
din 21 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial
al Republicii Moldova nr.68-76 art. 143 din 02.03.2018*

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Nume:** Ciuntu**2. Prenume:** Sergiu**5. Reprezentant** avocata Alexandrina Ciobanu, Licența nr. 3550 din 23 februarie 2021**A3 Instanța de judecată****1. Denumirea instanței de judecată/sediu:** Curtea de Apel Chișinău**2. Completul de judecată:** Angela Bostan, Ghenadie Mîra, Grigore Dașchevici**4. Adresa instanței de judecată:** mun. Chișinău, str. Teilor, 4**5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:** (022) 635 424; (022) 406 110; (022) 635 308; e-mail – cac@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1) La 12 noiembrie 2021, Sergiu Ciuntu a depus o acțiune împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

2) În motivarea acțiunii, reclamantul Sergiu Ciuntu a indicat că, prin ordinul nr. 371-c din 14 mai 2002 a fost încadrat în Serviciul Vamal al Republicii Moldova în funcția de inspector-stagiatar al biroului Vamal Comrat cu categoria 13 de salarizare, fapt care se dovedește prin înscrisul efectuat în carnetul de muncă. Ulterior, prin ordinul nr. 270-c din 21 aprilie 2003, cu acordul scris, a fost transferat în cadrul biroului vamal Aeroport în aceeași funcție, categoria 13 de salarizare, fapt care la fel se demonstrează prin înscrisul efectuat în carnetul de muncă. A activat în cadrul Biroului Vamal Aeroport până în luna februarie 2019. Prin ordinul nr. 108-h din 12 februarie 2019, adoptat de către Directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Vitalie Vrabie, cu acordul în scris, a fost numit, prin transfer, în funcția de inspector superior la Postul Vamal Chișinău 1 (PVI, Industrială) al Biroului Vamal Centru, fapt care se dovedește prin acest ordin.

3) S-a invocat faptul că, pe parcursul anilor lucrați în cadrul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, nu i-a fost solicitat acordul scris pentru a fi detașat sau transferat temporar la un alt post vamal, nefiind încheiate acorduri adiționale sau un contract individual de muncă distinct pe durată determinată.

4) Astfel că, prin ordinul nr. 2083-p/o din 11 aprilie 2014, adoptat de către directorul general al Serviciului Vamal, a fost detașat, pentru o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 12 noiembrie 2014, în cadrul postului vamal intern 2 (poșta), fapt care se dovedește prin copia autenticată al acestui ordin;

5) Prin ordinul nr. 2253-p/o din 10 decembrie 2014 a directorului general a fost prelungită detașarea pe un termen de 30 de zile în cadrul postului vamal Chișinău intern (poșta), la fel fără acordul scris al salariatului Sergiu Ciuntu.

6) Prin ordinul nr. 22 p/o din 12 ianuarie 2015 a directorului general, începând cu data de 13 ianuarie 2015, a fost prelungită detașarea în cadrul postului vamal Chișinău intern 2 (poșta). Însă, în acest ordin nu a fost indicat pentru ce perioadă a fost detașat.

7) Prin ordinul nr. 323 – p/o din 23 februarie 2016, adoptat de către directorul general interimar, a fost întreruptă detașarea în cadrul postului vamal Chișinău intern 2 (poșta).

8) Prin ordinul nr. 181-h din 23 februarie 2016 a directorului general interimar, a fost dispusă permutarea cu serviciul în funcția de inspector superior al Postului vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC) al Biroului vamal Chișinău, în condițiile contractului individual de muncă, fiind eliberat din funcția de inspector superior al Postului vamal Aeroport Internațional Chișinău (PVFI aerian) serviciul tranzacții economice, începând cu 24 februarie 2016.

9) Prin ordinul nr. 329-p din 30 martie 2016 al directorului general, a fost numit, prin transfer, în funcția de inspector superior al Postului Vamal Aeroport Internațional Chișinău (PVFI aerian) al Biroului Vamal Chișinău, în condițiile contractului individual de muncă.

10) Prin ordinul nr. 753-p din 25 aprilie 2019, adoptat de către șeful Biroului Vamal Centru, în scopul asigurării activității eficiente a subdiviziunilor biroului vamal Centru și întru executarea Ordinului Serviciului Vamal nr. 538-p/o din 24 aprilie 2019 „Cu privire la trecerea temporară în funcție a unor funcționari vamali ai Biroului Vamal Centru, au fost aprobate graficele de serviciu ale Posturilor Vamale pentru luna mai 2019 din care rezultă că Sergiu Ciuntu a fost transferat cu serviciul pentru luna mai 2019 la postul vamal Chișinău 3 (PVI, Petricani), nefiind solicitat acordul lui Sergiu Ciuntu în privința transferului.

11) Din ordinul nr. 1013 – p din 30 mai 2019, adoptat de către șeful biroului vamal Chișinău, rezultă că în scopul asigurării activității eficiente a subdiviziunilor Biroului vamal Centru și întru executarea Ordinului Serviciului Vamal nr. 703-p/o din 24 aprilie 2019 a fost aprobat graficul de serviciu ale posturilor vamale pentru luna mai 2019 iar potrivit acestui grafic Sergiu Ciuntu a fost transferat cu serviciul la postul vamal Chișinău 3 (PVI Petricani).

12) Din conținutul ordinului nr. 965-p/o din 25 iunie 2019, adoptat de către Directorul interimar al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, rezultă faptul că potrivit demersului numărul 9299 din 25 iunie 2018, adresat șefului Biroului vamal Centru s-a solicitat aprobarea graficelor de serviciu pentru luna iulie 2019, rezultat la ce a fost adoptat ordinul nr. 965-p/o din 25 iunie 2019, iar potrivit graficului Sergiu Ciuntu a fost transferat cu serviciul pentru această lună la postul vamal Vadul lui Vodă (PVIC).

13) Prin ordinul nr. 584-p/o din 29 iulie 2020 adoptat de către directorul Serviciului Vamal, Sergiu Ciuntu a fost introdus în graficul de serviciu pentru luna august 2020 la postul vamal Chișinău 3 (PVI, Petricani), având loc și de această dată o transferare fără acordul salariatului.

14) Prin ordinul nr. 990 p/o din 29 septembrie 2021, adoptat de către Directorul Serviciului Vamal, Sergiu Ciuntu din nou, a fost transferat temporar într-o altă funcție, pentru perioada de la 01.10.2021 și până la 31.10.2021 la Postul Vamal Vadul lui Vodă (PVIC).

15) Ulterior, prin ordinul nr. 1058 din 27 octombrie 2021, adoptat de către directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova Igor Talmazan, Sergiu Ciuntu a fost trecut temporar cu serviciul la postul vamal Chișinău 3 (PVI, Petricani).

16) Prin ordinul nr. 1147-p/o din 30 noiembrie 2021, adoptat de către Serviciul Vamal și semnat de directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova Igor Talmazan, Sergiu Ciuntu a fost trecut temporar la postul vamal PVIC Criuleni (14).

17) Prin ordinul nr. 1345 din 30 decembrie 2021, adoptat de către Serviciul Vamal, Sergiu Ciuntu a fost trecut temporar cu serviciul într-o altă funcție, pentru o perioadă de 01.01.2022-31.01.2022 la postul vamal Criuleni 14 (PVIC).

18) Prin ordinul nr. 91-p/o din 28.01.2022 emis de Serviciul Vamal, s-a dispus trecerea temporară într-o altă funcție a lui Sergiu Ciuntu pentru perioada 01.02.2022-28.02.2022 la Postul vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC).

19) Prin Hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 25.02.2022 s-a dispus admiterea parțială a acțiunii; s-a anulat Ordinul Serviciului Vamal nr. 1058 din 27 octombrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, pentru perioada de la 01.10.2021 până la 31.10.2021, la Postul Vamal Vadul lui Vodă (PVIC); s-a anulat Ordinul Serviciului Vamal nr. 1058 din 27 octombrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, la Postul Vamal Chișinău 3 (PVI, Petricani); s-a anulat Ordinul Serviciului Vamal nr. 1147 din 30 noiembrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC); s-a anulat Ordinul Serviciului Vamal nr. 1345 din 30 decembrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Sergiu Ciuntu, în perioada 01.01.2022 până la 31.01.2022 la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC); s-a dispus anularea ordinului Serviciului Vamal nr. 91-p/o în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Sergiu Ciuntu, în perioada 01.02.2022 până la 28.02.2022 la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC); s-a dispus încasarea din contul Serviciului Vamal în beneficiul lui Ciuntu Sergiu despăgubirea pentru prejudiciu moral cauzat prin transfer ilegal la alt loc de muncă în mărime de 10 000 (zece mii) lei; s-a respins solicitarea reclamantului Sergiu Ciuntu cu privire la obligarea directorului Serviciului Vamal al Republicii Moldova Igor Talmazan să nu mai detașeze, transfere cu serviciul la alte posturi vamale al Biroului Vamal Centru, fără acordul reclamantului Ciuntu Sergiu, inspector principal al Postului Vamal Chișinău 1 (PVI Industrială) al Biroului Vamal Centru, maior al Serviciului Vamal.

20) Atât reclamantul, cât și pârâtul au înaintat cerere de apel împotriva Hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 25 februarie 2022. Serviciul Vamal solicită casarea pentru partea în care s-a admis acțiunea, iar Sergiu Ciuntu pentru partea neadmiterii.

21) Serviciul Vamal își întemeiază pretenția pe faptul că directorul Serviciului Vamal în baza art. 30 din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, are dreptul absolut de a transfera, detașa salariații fără a solicita un acord în privința acestor acțiuni.

Ceea ce vedem și după practica Serviciului Vamal. În fiecare lună salariatul Sergiu Ciuntu a tot fost transferat în diferite posturi vamale, fapt care pune în incertitudine salariatul pentru următoarea lună de activitate a sa.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității și declararea ca fiind neconstituționale a următoarei norme evidențiate cu bold:

- ” **Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului** pentru o perioadă de cel mult un an. Perioada trecerii temporare într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal poate fi prelungită cu încă cel mult un an, numai cu acordul funcționarului vamal.”

din alin. (5) al art. 30 din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.68-76 art. 143 din 02.03.2018;

prin prisma corespunderii cu art. 44 alin. (1); alin. (1) din art. 43 și alin. (3) din art. 1 și art. 23 alin. (2) și alin. (2) al art. 4, și art. 8 alin. (1) – (2) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Constituția Republicii Moldova

din 29.07.1994, publicată în Monitorul Oficial Nr. 1, în vigoare din 27.08.1994

- Articolul 1 alin. (3). Statul Republica Moldova

Republica Moldova este un stat de drept democratic în care deminitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

- Articolul 23 alin. (2). Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

- Articolul 43 alin. (1). Dreptul la muncă și la protecția muncii

Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția șomajului.

- Articolul 44 alin. (1). Interzicerea muncii forțate

Munca forțată este interzisă.

- Articolul 4 alin. (2) Drepturile și libertățile omului

Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

- Articolul 8 alin. (1) – (2) Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Astfel, Constituția Republicii Moldova specifică faptul că orice persoană beneficiază de dreptul de a munci, iar orice muncă forțată constituie o încălcare gravă a drepturilor constituționale, ori Republica Moldova este un stat de drept care vine să protejeze persoanele aflate pe teritoriul acestuia, vine să asigure o siguranță și un respect a tuturor drepturilor omului.

Odată cu adoptarea prevederilor articolului 30 alin. (5) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 68-76 art. 143 din 02.03.2018, legiutorul a admis o încălcare a drepturilor constituționale față de funcționarii vamali, întrucât articolul în cauză permite directorului Serviciului Vamal să decidă transferul funcționarilor vamali fără un acord al funcționarilor vamali sau a altor reprezentanți ai salariaților.

Cităm în mod repetat prevederile: **Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului** pentru o perioadă de cel mult un an. Perioada trecerii temporare într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal poate fi prelungită cu încă cel mult un an, numai cu acordul funcționarului vamal.

Prin urmare, această normă oferă dreptul absolut al directorului Serviciului Vamal de a decide asupra transferului (tregerii temporare) a funcționarilor vamali în alte funcții, fără a fi necesar acordul funcționarului vamal, fapt care autorul sesizării îl cataloghează ca fiind contrar prevederilor constituționale, ori se facilitează prin astfel de normă, prestarea muncii forțate în sensul art. 44 alin. 1 din Constituție.

Mai mult, norma contestată nu prevede condițiile de transferare a salariatului. Singurul mecanism de transferare a unui funcționar vamal se află în puterea directorului Serviciului Vamal. Directorul Serviciului Vamal urmând să stabilească individual criteriile de transferare a salariaților.

De asemenea, prin această normă, funcționarul vamal este lipsit de dreptul său de libera alege a muncii, ori inițial la angajare între Serviciul Vamal și funcționarii vamali este contractat un anumit contract pentru o funcție anumită, însă prin această normă funcția aceasta poate fi cu ușurință modificată, fără acordul salariatului funcționarului vamal.

De menționat că odată cu aplicarea acestui articol în practica, după cum s-a stabilit și în circumstanțele litigiului, Directorul Serviciului Vamal poate abuza de acest drept față de funcționarii vamali, ori neîndeplinirea ordinelor directorului Serviciului Vamal duce la încălcarea legislației din partea salariatului, cităm **art. 49 alin. (1) din Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal**: Pentru neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, pentru încălcarea normelor de etică și conduită, pentru pagubele materiale pricinuite, pentru contravențiile sau infracțiunile săvârșite în timpul ori în legătură cu îndeplinirea obligațiilor de serviciu, funcționarul vamal poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz.

Astfel că, art. 5 lit. k) din Codul de etică și conduită a colaboratorului vamal aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20.10.2016 – pentru neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu, colaboratorul vamal își asumă responsabilitatea personală fiind obligat să îndeplinească îndicațiile legale ale superiorilor.

Prin urmare, odată cu neîndeplinirea ordinului directorului Serviciului Vamal cu privire la transferul funcționarului vamal, salariatul din cadrul Serviciului Vamal riscă să încalce prevederile legale citate, fapt care poate duce inclusiv și la destituirea din funcție în sensul art. 52 din Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal.

Respectiv, prin art. 30 alin. (5) din Legea cu privire la Serviciul Vamal nr. 302 din 21 decembrie 2017, cu părere de rău se crează pârgăhii de încălcare a prevederilor Constituționale.

O ingerență în drepturile constituționale este condamnată de chiar Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal:

- Articolul 2 Cadrul Juridic

Serviciul Vamal activează în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale Codului vamal al Republicii Moldova, ale prezentei legi, ale altor acte normative ce reglementează activitatea vamală, precum și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

- Articolul 3 alin. (1) Principiile de bază ale activității

Activitatea Serviciului Vamal se desfășoară exclusiv în baza legii și pentru executarea legii, în conformitate cu principiile legalității, imparțialității, nediscriminării, profesionalismului, independenței, integrității, transparenței, obiectivității, eficienței, loialității și responsabilității.

Respectiv, norma juridică contestată (art. 30 alin. (5) din Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal), este o normă ce aduce atingere drepturilor constituționale enumerate anterior, ori prin aplicarea normei date, funcționarii vamali nu beneficiază de respectarea dreptului de a munci conform contractului de muncă inițial.

În ciuda faptului că legea supremă a statului Constituția RM, prevede faptul că munca forțată este interzisă, totuși acest articol supune funcționarii vamali să presteze o muncă contrar contractului individual de muncă semnat de părți la angajare, ori norma dată clar prevede că directorul Serviciului Vamal prin ordin poate transfera salariatul, fără a fi necesar acordul funcționarului vamal.

Acest lucru îl privim ca fiind o muncă forțată și în sensul articolului 1 pct. 1 din Convenția nr. 29/1930 privind munca forțată sau obligatorie întocmită la Geneva la 28 iunie 1930, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 610-XIV din 01 octombrie 1999 – orice membru al Organizației Internaționale a Muncii care ratifică prezenta convenție se angajează să desființeze folosirea muncii forțate sau obligatorii, sub toate formele ei, în termenul cel mai scurt posibil

În sensul art. 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie. Nu se consideră, „muncă forțată sau obligatorie” în sensul prezentului articol:

- a) Orice muncă impuse în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de art. 5 din prezenta Convenție sau pe durata libertății condiționate;
- b) Orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză serviciul militar din motive de conștiință în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu;
- c) Orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității;
- d) Orice muncă sau serviciu care fac parte din obligațiile civice normale.

Respectiv, odată ce norma art. 30 alin. (5) din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, oferă doar prerogative angajatorului (directorul Serviciului Vamal) de a emite ordinul de transferare fără acordul salariatului (funcționarul vamal), suntem în prezența unei încălcări a drepturilor omului, ori funcționarul vamal va fi impus să activeze contrar condițiilor contractului de muncă, adică contrar art. 44 alin. (1) și contrar art. 43 din Constituția RM.

Totodată, în ciuda faptului că Constituția Republicii Moldova reglementează faptul că în cazul neconcordanțelor între legislația națională cu legislația internațională (aici ne referim la tratatele la care RM face parte), se va aplica legislația internațională, totuși legea supremă a statului impune ca statul să asigure prin toate pârgurile respectarea drepturilor, fapt care se conturează necesitatea înaintării prezentei sesizări.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Pornind de la cele expuse mai sus și cadrul legal precitat, aducem următoarele critici de neconstituționalitate, în special:

- În conformitate cu alin. (5) din art. 30 din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, **Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului** pentru o perioadă de cel mult un an. Perioada trecerii temporare într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal poate fi prelungită cu încă cel mult un an, numai cu acordul funcționarului vamal.

Pornind de la normele Legii cu privire la Serviciul Vamal nr. 302/2017, care constituie obiectul prezentei sesizări, se crează situația incertă, inechitabilă și neconstituțională față de un funcționar vamal angajat în cadrul Serviciului Vamal, ori prin această normă se identifică că directorul Serviciului Vamal poate decide în orice moment transferul funcționarilor vamali, fără acordul funcționarilor vamali, iar drept urmare odată cu atacarea actelor administrative în instanțele de judecată, judecătorul nu va putea decât să constate că directorul Serviciului Vamal este facilitat prin lege cu astfel de prerogative.

În opinia autorului sesizării, normele criticate reglementează și limitează într-un mod incoerent posibilitățile și drepturile salariaților, ori pe deoparte Constituția Republicii Moldova asigură fiecare salariat la protecția drepturilor, la libera alegere a muncii și asigură că nimeni nu poate fi forțat să presteze careva munci.

În speță, identificăm clar faptul că, deși la angajarea funcționarilor vamali în cadrul Serviciului Vamal, Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal asigură libertatea de a contracta sau nu în privința angajării, însă această lege nu asigură funcționarii vamali în perioada de activitate că vor avea un post de muncă stabil, că nu vor fi impuși să presteze altă muncă decât cea la care s-au angajat inițial, întrucât directorul Serviciului Vamal în orice moment poate decide individual transferul salariaților.

Această normă este absolut inechitabilă în comparație cu alți funcționari publici, ori spre exemplu funcționarii publici, alții decât funcționarii vamali, beneficiază de garanții prin Legea nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art. 48 alin. (5) – **transferul în interesul serviciului se face numai cu acordul scris al funcționarului public transferat.**

Aceleași garanții le sunt asigurate și altor salariați care nu sunt funcționari publici, prin codul muncii la art. 74 alin. (1), după cum urmează: Transferul salariatului la o altă muncă permanentă în cadrul aceleiași unități, cu modificarea contractului individual de muncă conform art.68, precum și angajarea prin transferare la o muncă permanentă la o altă unitate ori transferarea într-o altă localitate împreună cu unitatea, se permit numai cu acordul scris al părților.

În caracterizarea alin. (5) al art. 30 din Legea nr. 302/2017, se identifică faptul că prima transferare a funcționarului vamal poate fi realizată doar în baza ordinului directorului Serviciului Vamal, nefiind necesar nici un acord al funcționarului vamal, iar termenul maxim pentru transfer poate fi de un an. Ulterior, transferul se poate realiza doar în baza acordului funcționarului vamal.

Astfel că, odată ce nu este necesar un acord în sensul transferului, directorul Serviciului Vamal potrivit acestei norme poate dispune după „bunul-său plac” transferarea funcționarilor vamali, ceea ce crează o stare de incertitudine tuturor funcționarilor vamali în privința postului de muncă.

Astfel, în norma care este obiectul sesizării, identificăm că acestea nu asigură respectarea drepturilor salariaților din cadrul Serviciului Vamal. Articolul în cauză nu specifică nici un criteriu în care să determine modul de transferare a salariaților, fapt care aduce nemijlocit atingeri asupra dreptului salariaților la libera alegere a muncii și încalcă garanția prevăzută la art. 44 alin. (1) din Constituție.

Considerăm că legiuitorul a admis o lacună în textul normei care face obiectul prezentei sesizări, fapt care duce nemijlocit la încălcarea drepturilor funcționarilor vamali, la atingerea principiilor fundamentale ale statului de drept, ori norma - alin. (5) art. 30 din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, oferă autorității administrative Serviciul Vamal o marjă de acțiune mult mai mare decât cele atribuite de

constituție, întrucât directorul Serviciului Vamal poate în orice moment al activității unui funcționar vamal să emită un act administrativ de transfer, fără să solicite un acord de la salariat.

Ba mai mult, norma în cauză nu stabilește nici criteriile de transferare, fapt care pune la dispoziția Serviciului Vamal de a acționa după bunul său plac în privința funcționarilor vamali, iar drept consecință, funcționarii vamali sunt impuși să activeze contrar contractului de muncă.

O asemenea normă crează o practică vicioasă în activitatea administrativă și în practica judiciară, aducând atingeri asupra statutului democratic al Republicii Moldova, ori norma în cauză s-ar caracteriza ca fiind pentru state autoritarisme, în care salariații nu au nici un drept de decizie asupra drepturilor sale, întrucât directorul Serviciului Vamal nici măcar nu are obligația să motiveze transferurile salariaților, alin. (5) din art. 30 din Legea nr. 302/2017 facilitând de fapt abuzuri față de funcționarii vamali.

În opinia autorului sesizării, norma juridică ar îmbrăca haina constituțională doar în cazul în care ar fi potrivit următorului text: „*Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului numai cu acordul funcționarului vamal, pentru o perioadă de cel mult un an. Perioada trecerii temporare într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal poate fi prelungită cu încă cel mult un an, numai cu acordul funcționarului vamal.*”.

Printr-o asemenea formulare a normei, s-ar crea prerogative și garanții suficiente să apere drepturile funcționarilor vamali de transferurile abuzive în perioada activității în cadrul Serviciului Vamal.

Astfel, autorul sesizării consideră că în lumina celor reliefate supra, a fost elucidat în mod absolut faptul că normele contestate, sunt imprecise, neclară și duce la dezvoltarea arbitrarului, fiind evident că aceste norme contestate nu pot trece de controlul impus prin prizma art. 23 alin. (2) din Constituția RM.

Or, exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice, **potrivit Raportului privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41.**

În acest sens, art. 23 alin. (2) din Constituția RM, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile și previzibile.

Astfel, pentru ca legea să corespundă cerinței previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitatea de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legal urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis v. România*, 25.01.2007, § 66; *Seychell v. Malta*, 28.08.2018, § 50-52). Or, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (**HCC nr. 28 din 23.11.2015, § 61**).

Și în această ordine de idei, este de menționat că, potrivit prevederilor regăsite în Hotărârea CEDO din 13.12.2001 (cererea nr. 45701/99) cauza Mitropolia Basarabiei și Alții c. Moldovei, **Înalta Curte** reamintește în jurisprudența sa constantă conform căreia expresia „*prevăzută de lege*” **din articolele 8-11 ale Convenției** nu numai că cere ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează, de asemenea, și **calitatea legii în cauză**, care trebuie să fie suficient de accesibilă și previzibilă în ceea ce privește efectele ei, adică să fie enunțată cu destulă precizie, astfel încât să permită persoanei - în caz de necesitate, cu o consultare adecvată, să-și determine conduita sa (*Hotărârile Sunday Times v. Royaume Uni (nr. 1)*, 26 aprilie 1979, seria A nr. 30, p. 31 § 49, *Larissis et autres v. Grèce*, 24 februarie 1998, *Recueil 1998-I*, p. 378, § 40, *Hashman et Harrup v. Royaume-Uni [GC]*, nr. 25594/94, § 31, *CEDH 1999 VIII*, *Rota ru v. Roumanie [GC]*, nr. 28341/95, § 52, *CEDH 2000-V*).

Pentru a răspunde acestor exigențe dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice în drepturile garantate de Convenție. Atunci când este vorba de chestiuni care aduc atingere drepturilor fundamentale, legea este contrară principiului preeminenței dreptului, acesta fiind unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice consacrat de Convenție, dacă marja de discreție prevăzută de lege oferă executivului împuterniciri largi. Legea trebuie să definească cu suficientă precizie scopul oricărei marje de discreție și modalitățile de exercitare a acesteia (*HTchaouch v. Bulgarie [GC]*, nr. 30985/96, § 84, *CEDH 2000-XI*).

Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate în nici un caz să prevadă toate ipotezele - depinde într-o măsură considerabilă de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care-l reglementează și de numărul și statutul celor cărora li se adresează (Hotărârile *Hashman et Harrup* citată anterior, § 31 și *Groppera Radio AG et autres v. Suisse*, 28 martie 1990, seria A nr. 173, p. 26, § 68).

În cumulul tuturor celor menționate, autorul sesizării consideră că, sunt întrunite în mod absolut condițiile, menționate în HCC nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. (a) din Constituția Republicii Moldova.

- Obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. (a) din Constituția RM, intimatul/apelant – Sergiu Ciuntu este în drept să ridice excepția de neconstituționalitate în fața Curții de Apel Chișinău, pentru sesizarea Curții Constituționale a RM, în scopul expunerii referitor la verificarea constituționalității următoarei fraze din norma alin. (5) din art. 30 din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, **Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului.** în corespundere cu art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (2), art 43 alin. (1) și art. 44 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA.

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar o hotărâre anterioară adoptată de către Curtea Constituțională a RM avînd ca obiect prevederile legale contestate nu există.

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este ridicată de partea în proces.

În consecință autorul sesizării respectuos solicită Curții Constituționale să verifice constituționalitatea următoarelor sintagme: ” **Trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului**” din alin. (5) art. 30 din Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal, art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (2), art 43 alin. (1) și art. 44 alin. (1) din CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA, declarându-le neconstituționale.

F. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul Republica Moldova, mun. Chișinău
Data 13.12.2022

Cu respect,

Intimatul/apelant, Ciuntu Sergiu

Avocata, Alexandrina CIOBANU

ÎNCHEIERE

13 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:
Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mîra Ghenadie
Dașchevici Grigore și Bostan Angela

Examinînd cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă în cadrul examinării în ordine de apel a acțiunii în contencios administrativ depusă de Sergiu Ciuntu împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea interzicerii transferului sau detașării fără acordul salariatului și repararea prejudiciului moral,

CONSTATĂ:

Circumstanțele cauzei.

La 12 noiembrie 2021, Sergiu Ciuntu a depus o acțiune împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărîrea Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) din 25 februarie 2022, a fost admisă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Sergiu Ciuntu împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea interzicerii transferului sau detașării fără acordul salariatului și repararea prejudiciului moral.

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 990 p/o din 29 septembrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, pentru perioada de la 01.10.2021 până la 31.10.2021, la Postul Vamal Vadu lui Vodă (PVIC).

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 1058 din 27 octombrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, la Postul Vamal Chișinău 3 (PVI, Petricani).

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 1147 din 30 noiembrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC).

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 1345 din 30 decembrie 2021, în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, în perioada 01.01.2022 până la 31.01.2022 la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC).

S-a anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 91-p/o din 28 ianuarie 2022 în partea trecerii temporare într-o altă funcție a lui Ciuntu Sergiu, în perioada 01.02.2022 până la 28.02.2022 la Postul Vamal Criuleni (Criuleni 14, Criuleni 18) (PVIC).

S-a încasat din contul Serviciului Vamal în beneficiul lui Ciuntu Sergiu despăgubirea pentru prejudiciul moral cauzat prin transfer ilegal la alt loc de muncă în mărime de 10 000 (zece mii) lei.

În rest acțiunea s-a respins.

Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsele încălcări.

Manifestînd dezacordul cu hotărîrea Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) din 25 februarie 2022, Sergiu Ciuntu și Serviciul Vamal au contestat-o cu apel.

La 13.12.2022, reprezentantul apelantului Sergiu Ciuntu -avocatul Ciobanu Alexandrina a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 30 alin. (5) din Legea cu privire la Serviciul Vamal, nr. 302 din 21.12.2017, în partea expresiei „**trecerea temporară într-o altă funcție din cadrul Serviciului Vamal se dispune prin ordinul directorului (...)**”.

Studiînd cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de reprezentantul apelantului Sergiu Ciuntu, avocatul Ciobanu Alexandrina și înscrisurile anexate în susținerea acesteia, Completul judiciar concluzionează despre necesitatea ridicării excepției de

neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea respectivă - din următoarele considerente.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.*

În conformitate cu § 76 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.*

În temeiul § § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legiitorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.*

Dispozițiile § § 82-83 din aceeași hotărâre prevăd că, *Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.*

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.*

În conformitate cu dispozițiile normei procesuale statuate de art. 12¹ alin. (1)-(3), (5)CPC, (1) *În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;*
b) *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

(3) **Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.**

(5) *Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.*

Astfel, examinând condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, concluzionează că respectivele condiții la caz, sunt întrunite – motive din care, cererea reprezentantului apelantului urmează a fi admisă.

Drept urmare a celor justificate, ținând cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție - fiind o lege organică, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău va prezenta Curții Constituționale sesizarea depusă de către apelantul Sergiu Ciuntu, prin intermediul

reprezentantului său, avocatul Ciobanu Alexandrina.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, art.art .12¹, 269-270 CPC, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea reprezentantului apelantului Sergiu Ciuntu -avocatul Ciobanu Alexandrina privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării cererii depuse de reprezentantul apelantului Sergiu Ciuntu -avocatul Ciobanu Alexandrina privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul apelantului Sergiu Ciuntu -avocatul Ciobanu Alexandrina privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării în ordine de apel a acțiunii în contencios administrativ înaintată de Sergiu Ciuntu împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea interzicerii transferului sau detașării fără acordul salariatului și repararea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Mîra Ghenadie

Judecătorii

/semnat/

Dașchevici Grigore

/semnat/

Bostan Angela

Copia Corespunde Originalului
Judecător *Angela Bostan*
Semnătura _____